

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

**Skolpsykologerna
2017/2018**

2018-09-06

Barn och elevhälsochef Gustav Grunselius
Yrkesgruppleddare, MLA Donny Bergsten

Innehållsförteckning

Uppdrag		3
	Mål	3
	Styrdokument	3
Organisation		4
	Ledning	4
Resurser		5
	Elevantal	5
	Tjänster	5
Lokaler och utrustning		5
Verksamhetens innehåll		5
	Skolpsykologgruppen	5
	Systematiskt kvalitetsarbete	6
	Fortbildning	7
	Avvikelsehantering	7
	Förbättringsarbete	7
	Samverkan	7
Sammanfattning		8
Utvecklingsområden		8

1 Uppdrag

Skollagen, 2 kap. Huvudmän och ansvarsfördelning, §25:

”För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.”

Skollagen, 3 kap. Barns och elevers utveckling mot målen, §8:

”Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.”

1:1 Mål

Målen för skolpsykologerna är att:

- Arbeta förebyggande och hälsofrämjande, på individ-, grupp-, och organisationsnivå
- Arbeta med enskilda elevers behov av särskilt stöd, genom interventioner och utvärdering

1:2 Styrdokument

Styrdokument och lagar som skolpsykologerna har att förhålla sig till är:

- Ledningssystem SOSFS 2011:9
- Yrkesetiska principer för psykologer i Norden
- Arbetsmiljölagen
- Hälso- och sjukvårdslagen
- Patientsäkerhetslagen
- Patientdatalagen
- GDPR

- Patientlagen
- Offentlighets- och sekretesslagen
- Skollagen samt
- De bestämmelser och föreskrifter som i övrigt gäller för verksamheten, t ex anmälningsskyldigheten för vårdskador (6 kap. 4§ patientsäkerhetslagen), orosanmälan för barn som misstänks fara illa (14 kap. 1§ socialtjänstlagen)
- Allmänt vedertagna och normerade testinstrument i arbetet med att utreda elever
- Manualer för olika metoder och interventioner, t ex konsultation, samtal mm som har stöd i forskning och beprövad erfarenhet. Tillämpad beteendeanalys (TBA) och Motiverande samtal (MI) är två exempel
- Skriften Vägledning för elevhälsan – Socialstyrelsen, Skolverket
- Skriften Särskilt stöd i grundskolan – Skolverket

2 Organisation

Huvudman för skolpsykologerna är Barn och skolnämnden i Lidköpings kommun.

IVO – Inspektionen för vård och omsorg har möjlighet att granska enskild psykolog, t ex om klagomål mot enskild framkommer. Skolpsykologerna har rutiner för bl a avvikelshantering.

2:1 Ledning

Elevhälsans skolpsykologer arbetar efter de styrdokument som omfattar all hälso- och sjukvårdspersonal samt de specifika styrdokument som finns för skolan och dess personal i Lidköpings kommun.

Vårdgivare är Barn- och Skolnämnden.

Verksamhetschef för elevhälsans psykologer i Barn och Skola är chefen för Barn och elevhälsan, Gustav Grunselius, som också har det samlade ledningsansvaret enligt Hälso- och sjukvårdslagen.

Verksamhetschefen har överlåtit det medicinska ledningsansvaret till medicinskt ansvarig skolpsykolog (MLA) Donny Bergsten.

Verksamhetschef och MLA ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande lagstiftning, utifrån enhetliga riktlinjer och vedertagna metoder.

Den enskilde skolpsykologen utför sina arbetsuppgifter under eget ansvar.

MLA har utöver det medicinska ledningsansvaret även ett övergripande samordningsansvar över skolpsykologernas arbete.

3 Resurser

3:1 Elevantal

Elevantalet (6 – 16 år) har under läsåret 2017/2018 varit ca 4 200 elever (förskoleklass, grundskola och grundsärskola).

3:2 Tjänster

Under läsåret 2017/2018 har 4 psykologer arbetat inom elevhälsan och den totala tjänstgöringsgraden var 380%.

Antalet elever per skolpsykolog är i genomsnitt 1000 elever. Det rekommenderade antalet elever per heltidsarbetande skolpsykolog är enligt Psykologförbundet 500 elever.

Samtliga skolpsykologer är legitimerade.

4 Lokaler och utrustning

Skolpsykologerna utgår från Barn och elevhälsans kontor. Brister i arkivering av pappersjournaler samt förvaring av testinstrument enligt lagen om instrumentsekretess har tidigare identifierats. Inköp av nytt ändamålsenligt skåp för förvaring av testmaterial har gjorts under verksamhetsåret. Arbetet med arkivering av pappersjournaler har kommit en god bit på väg.

Skolpsykologerna har köpt WISC-V som är en ny version av ett begåvningsstest.

Ute på skolenheterna där skolpsykologerna testar elever och samtalar med elever har brister på sina håll tidigare identifierats när det gäller lyhördhet (dålig isolering väggar och dörrar). Kraven på sekretesskyddade möten med elever är stundvis fortfarande svåra att säkerställa.

5 Verksamhetens innehåll

Skolpsykologgruppen

Skolpsykologerna arbetar i elevhälsoteam på sina respektive skolor tillsammans med skolsköterska, skolkurator och specialpedagog. I vissa team ingår också studie- och yrkesvägledare och socialpedagog. Elevhälsoteamen arbetsleds av rektor. Skolpsykologernas närmaste chef är Barn och elevhälsochefen. Skolpsykologerna utgår från Barn och elevhälsans kontor och ses 2 – 3 gånger i månaden på yrkesgruppträffar för att diskutera gemensamma frågor.

Skolpsykologerna har en yrkesgruppleddare som också är MLA (medicinskt ledningsansvarig) vad gäller de insatser kring enskild elev som räknas som patientarbete enligt hälso- och

sjukvårdslagen. Yrkesgruppledaren ansvarar för att genomföra yrkesgruppträffar och är representerad i Barn och elevhälsans ledningsgrupp liksom övriga yrkesgruppledare. En av skolpsykologerna har ett särskilt ansvar för elever i grundsärskolan.

Exempel på insatser av skolpsykologer under läsåret 2017/2018:

- Utredningar av enskilda elever där frågeställningen ofta varit bekymmer med koncentration, inläring, begåvning
- Fortbildning personal: t ex autism, trauma
- Arbete med klasser (goda relationer och god arbetsmiljö)
- Deltagande i Västbusmöten och elevhälsoteam

Systematiskt kvalitetsarbete

Syfte och mål

Barn och elevhälsans skolpsykologer arbetar utifrån SOSFS 2011:9 (Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete).

Systematiskt kvalitetsarbete syftar till att tydliggöra:

- vem som gör vad – kompetens och arbetsuppgifter
- på vilket sätt – metod
- syfte
- när
- hur avvikelser hanteras
- hur förbättringsarbete går till

Målen med det systematiska kvalitetsarbetet är att:

- det ska vara enkelt för nyanställd psykolog att sätta sig in i arbetet
- psykologerna ska arbeta på ett mer enhetligt sätt än tidigare
- insatser ska ha vetenskaplig förankring och stöd i forskning
- insatser ska vara möjliga att följa upp och utvärdera
- identifierade brister i verksamheten ska bli lättare att upptäcka och åtgärda
- det ska vara möjligt för elever, vårdnadshavare och andra att framföra synpunkter och klagomål på hur skolpsykologerna bedriver sitt arbete
- det ska vara möjligt för utomstående att förstå och granska skolpsykologernas arbete

Nuläge och planering

I dagsläget har skolpsykologerna beslutat om arbetsuppgifter, rutiner och metoder. Arbetet framåt handlar om implementering av metoder och att testa rutiner i vardagen samt modifiera för ökad effektivitet. Närmast kommer fokus till stor del vara på formulering av åtgärdande insatser (förarbete innan insatsen kring en enskild elev startas), genomförande av åtgärdande insatser samt utvärdering och uppföljning av åtgärdande insatser.

Fortbildning

Två av skolpsykologerna läser till specialister med inriktning mot neuropsykologi respektive pedagogik.

Avvikelsehantering

Skolpsykologerna hanterade en avvikelse under 2018 som indirekt berörde skolpsykologernas arbete. Avvikelsen ledde inte till vidare anmälan enligt lex Maria. Upplevelsen hos skolpsykologerna var att rutiner för avvikelsehantering som togs i bruk 1 januari 2018 fungerade tillfredsställande.

Förbättringsarbete

Skolpsykologerna arbetar kontinuerligt med förbättrande åtgärder i verksamheten. 2017/2018 har det till stor del handlat om att besluta om vilka arbetsuppgifter som ska utföras av skolpsykologerna, på vilket sätt och enligt vilka rutiner. Förbättrande åtgärder har också genomförts när det gäller arkivering av journaler och förvaring av testmaterial enligt lagen om instrumentsekretess.

Samverkan

Samarbetet med Barnneurologiska mottagningen i Mariestad (BNM) har förbättrats under 2017/2018.

Skolpsykologerna har deltagit på samverkansmöten med Socialtjänsten, Barn och ungdomspsykiatri (BUP) och Barn och ungdomshabiliteringen.

Med Barn och ungdomshabiliteringens psykologer har skolpsykologerna återkommande träffar där man jämför rutiner, uppdrag, diskuterar kontaktvägar osv.

Med Barn och ungdomspsykiatri (BUP) har skolpsykologerna ett gott samarbete men inga återkommande träffar.

Skolpsykologerna och skolläkaren har gemensamt utvecklat sitt samarbete i komplexa elevärenden på ett mycket positivt sätt.

6 Sammanfattning

Inom elevhälsan i Lidköpings kommun arbetar 4 legitimerade skolpsykologer, 380%. En av psykologerna har ett särskilt ansvar för grundsärskolan. Skolpsykologernas chef är Barn och elevhälsochef Gustav Grunselius och rektorerna är psykologernas arbetsledare. Under 2017/2018 har man tydliggjort vilka arbetsuppgifter, metoder och rutiner som ska gälla för skolpsykologerna. Samverkan pågår med flera vårdinstanser i närområdet och förbättringar har gjorts. Exempel på insatser som skolpsykologerna genomfört under läsåret 2017/2018 är fortbildning till lärare, deltagande i Västbusmöten och elevhälsoteam, arbete med klasser och utredningar av enskilda elever.

7 Utvecklingsområden

Skolpsykologerna arbetar för att säkerställa en god och säker vård som bedrivs genom:

- bibehållande av en god bemanning av skolpsykologer
- adekvat kompetensutveckling
- fortsatt utveckling av ändamålsenliga rutiner och implementering av dessa inom verksamheten
- fortsatt utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet i syfte att tydliggöra **vad** skolpsykologerna gör (arbetsuppgifter) när det gäller åtgärdande insatser på individnivå samt **hur** psykologerna arbetar (metod)
- fortsatt arbete kring avvikelshantering
- upprätta ett tätare samarbete med Barn och ungdomspsykiatriens psykologer där man träffas och diskuterar övergripande frågor
- fortsatt förbättringsarbete

Gustav Grunselius
Barn och elevhälsochef

Donny Bergsten
Yrkesgruppledare, MLA